

posebni nevarnosti so bili ljudje tudi v Grapi, dveh nasamnih hišah železniške fars v tesni dolini, skozi katero majhen potoček teče. O polnoči prihrušé strahoviti plazovi z obeh dveh hribov, zajezijo rečico, ktera jezeru enako nazaj nastopi in hiši pod vodo postavi. V eni hiši so gazili vodo že do kolena, v drugi pa, na katero je hlev naslonjen, ki pa nižje od hiše leži, so mogli v hiši kamnitno steno urno predreti, da so skozi to votlino izvlekli živino iz vode v hišo. Imeli so ljudje strašno noč; k sreči si je topla vodica kmali zopet pot odperla. — Tudi uboga divjaščina občuti hudo zimo. Predvčeranjim je priletela serna v naš terg; letela je skozi vežo ene hiše in smuknila sopen v drugo. Tukaj ji dva zapreta duri in živo vjameta. Včeraj so vstrelili zopet drugo kobj za hišami. — Letos nam je sneg na cesti prvičkrat mašina potisnila v kraj. In tako se kaže očitno, da v mnogo rečeh vendar-le malo po malo napredujemo.

Jož. Levičnik.

Iz Št. Vida nad Ljubljano 23. dec. J. F. Št. — Zvečer ob desetih, ko so eni že pospali, drugi pa še okoli peči sedeli in si od strahov pripovedovali, začne v zvoniku plat zvona biti; berž tudi vojaške trompete zapojó, ki so vojake budile. Gorelo je kake pol ure od Št. Vida, v Guncлах. Cela hiša je bila mahoma v plamenu; vojak, ki je bil tu vkvartiran, je komaj skozi okno in iz gorečih brunov, ki so dol padali, se zbasal. Debeli sneg je bil varh, da se ni nobeno drugo pohišstvo unelo, še celó hlevi in podi ne, ki so koj zraven.

Iz Ljubljane. Nova postava za pòsle, veljavna za naše mesto, je že oklicana v deželno zakoniku, ki ga je te dni izdalo sl. deželno poglavarstvo. Gospodari in gospodinje so že dolgo hrepeneli po postavi za pòsle; zdaj jo imajo. Gospodarjem in gospodinjam kakor tudi poslom so določene v nji njih pravice pa tudi njih dolžnosti. Vaša naloga je zdaj skrbeti, da postava ne ostane samo — na papirji. — Ker že od gospodinj govorimo, naj zapišemo v kuharsko zgodovino letošnjega leta to posebnost, da so nam letos za Božič celó malo potic spekle, zlasti skope pa so bile s medenimi in orehovimi. Pa naj ne bo za tega voljo nobeden hud na nje; pokazale so s tem le, da so — dobre gospodinje, zakaj bokal orehov je veljal letos — cel goldinar! Ker so tudi jajca po grošu, ni čuda, da peki tožijo, da še nikoli niso tako malo potic spekli kakor letos; smilili so se nam pa še bolj medicarji in medicarce, ki so kislega obraza pri svojih medupolnih škafih stali in po kupcih prežali kakor po — belih vranah. — Neznano se je spreverglo vreme o božičnih praznikih in tako še zadnje dni poterdilo nenavadno termo letošnjega leta, ki je od konca do kraja nezmerno bilo v dežji in suši, v snegu in mrazu. Mraz od 10 do 15 stopinj pred Božičem se je nanagloma premenil v toploto čez 5 stopinj, in deževati je začelo, da kmali ne bo debelega snega, ki ga nam je nametal prejšni teden. Da bi le ne obveljal stari pregovor: „Božični dež vzame rež“. — In tako vzamemo slovó od letošnjega leta, ki nam je v vsem več pelína kakor medú prineslo. Bog daj, da bi konec prihodnjega leta — ako ga doživimo — mu mogli veselejšo obletnico napisati! Z Bogom tedaj, in vesele novo leto!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Po najvišjem sklepu cesarskem od 18. t. m. imajo kresijske gosposke v doljni Avstrii in na Štajarskem jenjati. Kdaj bojo svoje kancelije zaperle, bo pozneje na znanje dano. Odprava teh gosposk v imenovanih dveh deželah, za kterima bojo berž ko ne tudi druge dežele s kresijami na versto prišle, se ujema z boljim državnim gospodarstvom (šparovnostjo), ki se ima v prihodnje v našem cesarstvu vpeljati.

— Sliši se, da novo postavo za obertnije in

rokodelstva so cesar podpisali 22. dan t. m. Po tem takem utegne kmali oklicana biti.

— Ta teden se bojo izdale nove kolkne (štampelske) marke po 72 nov. kraje.

— Rekrutba za prihodnje leto je razpisana; v celem cesarstvu bo znesla 85.000 novincov. Poklicali se bojo fantje rojeni v letih 1839, 1838, 1837, 1836 in 1835.

— Po „A. Z.“ pripoveduje „Triester Zeitg.“, da je nek ravno zdaj nova osnova žandarjev v posvetovanji. Govori se, da bojo nekako drugač oblečeni in se v prihodnje „deželni lovci“ (Landjäger) imenovali kakor na Švicarskem.

— Tobakarjem v veselje piše berlinski časnik „Börs. Zeit.“, da se je 21. dan t. m. 33 vozov tobaka po železnici skozi Berlin na Dunaj peljalo, ki ga je avstrijska vlada v Ameriki nakupila.

— Letošnji sneg je dunajskemu mestu (brez predmestij) že prizadjal 17.000 gold. stroškov.

Iz Celja 20. dec. Na poti od Zidanega mosta bi bil danes plaz snega kmali vozove na železnici zasul; k sreči se je plazovina utergala nekoliko trenutkov pred dohodom vozov na to mesto.

Iz Prage. „Praž. Nov.“ pripoveduje po „Dzien. lit.“ zanimivo novico, da neki lvovsk knjigar, ki je poslal knjigarju v Heb na Českem različne poljske knjige v zalog, je dobil čez en mesec vse poslanske bukve s temi besedami nazaj: „Hier in Eger ist keine Verwendung für böhmische Literatur“. (Tu v Hebu ni nič s českimi bukvami)!! Spominek takemu možu!

Iz Galicije. Iz Lvova. Časniku „Czas“ se iz Lvova (Lemberg) piše, da je c. kr. ministerstvo dovolilo, po izgledu ljubljanske kovaške in živinozdravilske šole ravno tako tudi v Lvovu napraviti; učilo se bo, kakor v Ljubljani v slovenskem jeziku, v Lvovu v poljskem. Deželni stanovi so za napravo te šole zložili 15.000 gold., mesto pa je dodalo tudi 2000 gold. (Z veseljem smo brali to novico, ki je nam Ljubljančanom gotovo na čast).

— Pravijo, da dvojno pratiko, ki jo imajo v Galiciji, bojo zedinili v eno, ker soprazniki rusinski po eni pratiki, in soprazniki poljski po drugi, vzamejo kmetijstvu zatega voljo preveč delavnikov, ker pòsli praznujejo v svoj delapust praznike po obeh pratikah.

Iz Šlezkega. Ker se goveja kuga čedalje huje razširja v Galiciji, na Českem in Marskem, je šlezko deželno poglavarstvo prepovedalo živinske sejme po celi deželi.

Iz Ogerskega. Kakor smo že veliko brali od upora, ki ga večina protestantov dela zoper novo cerkveno postavo (sliši se, da 2 milijona in 843.318 protestantov se zoperstavlja ces. patentu, le 162.590 ga je sprejelo, od 42.083 se pa še ne vé, kaj mislijo), tako tudi komisije za posvetovanje nove občinske (srenjske) postave v mnogih krajih tukaj ne napredujejo tako kakor v drugih deželah; tam pa tam, kakor v Peštu, Požunu, Šopronu, Velikem Varadinu itd. so mogli nekoliko drugih zaupnikov voliti, ker so nekteri izmed prvo izvoljenih po drugi ali tretji seji slovo dali tem komisijam.

Iz Laškega. O laških zadevah je prišla te dni v Parizu neka brošura na dan, pred katero so se skrile vse druge novice, ker zdaj vsak le od bukvic govori, ki jih je pod nadpisom „Papež pa kongres“ na svetlo dal tisti gosp. Laguerronière (izgovorjaj Lageronjer), ki je v začetku laške vojske spisal glasovito knjižico „Napoleon III. pa Italija“. Prederzna ta brošura, ki si prizadeva dokazati, da se papežev prestol mora vse drugač osnovati, ima pa zatega voljo toliko imenitnost, ker se enoglasno terdi, da iz nje skozi in skozi govori cesar Napoleon sam. Da bojo braveci naši saj po večjem zapopadek imeli o tej prečudni brošuri, ki obsega 12 členov, jim posnamemo poglobitviše reči iz nje. Pred vsem pravi pisatelj, da kot „resničen katoličan“ hoče pretresti papeževe razmere. Potem vpraša: Je li svetna moč potrebna papežu, da papež

ostane glavar cerkve? Pisatelj odgovori na to naravnost, da je potrebna. Iz političnega ozira je treba, da glavár 200 milij. katoličanov je samostojen, da ni podveržen nobeni drugi oblasti, in da veličastvena roka, ktera duše vladuje, ni nikakor zvezana, ampak povzvišena nad vse človeške strasti. Papež zatega voljo ne sme biti ne Lah, ne Francoz, ne Nemec itd. Da pa papež neodvisen more stati nad vsemi narodi, mora njegova država majhna deželica biti, zakaj velike države zamotajo svoje vladarje v mnogoverstne zapletke tū in tam, katerim papež kot cerkven vladar ne more zadostiti. Velika posvetna papeževa oblast se more le tedaj obdržati, ako jo varuje avstrijska ali pa francoska armada; te zasilne pomoči neprenehoma pa mu noben pobožen katoličan ne more privošiti. Papeževa oblast mora biti zgolj očetovska in kakor mili oče vladuje svojo družino, tako mora tudi papež vladati svoje duše. Za takoršno očaško (patrijarhalno) vlado je Rim z svojo okolico najbolj pripravna dežela. Kot zvezniku laške zveze mu je laška zvezna armada v brambo. Glavar cerkve ne sme nikoli po meču seči; v njegovem imenu prelita kri bi bila razžalitev Božje milosti, ktero papež na svetu nadomestuje. Kadar on roko vzdigne, jo mora vzdigniti le za žegen, ne pa, da bi ž njo tepel. Ker je pa papež duhovni vladar vseh vernih, bi ne bilo pravično, da bi stroške, ki jih papež potrebuje, da veličastno sedi na Petrovem prestolu, plačevali le podložniki njegove dežele, ampak vse katoliške vlade skupaj mu morajo dati, česar potrebuje. Romagna, ki se je zdaj od njega odcepila, je po vsi pravici papeževa dežela; al za papeža samega bo najbolj prav, da se odkriža nepokojnih podložnikov; če jih obderži, ne bo imel nikoli miru pred nezvestimi, sovražnimi ljudmi. S silo jih pa v pokoršino spraviti, tega francoska vlada nikdar ne bo dovolila; pa tudi avstrijska vlada je prepravična, da bi kaj takega po miru v Villafranki zahtevala; ako bi pa napolitanska vlada kaj takega počela, je vojska med Lahi in Lahi gotova. Kakor je kongres v letu 1815 papežu Romagno dal, tako mu jo more kongres v letu 1860 spet vzeti. Na zadnje pravi Laguerroniere še: Vsaka vojskina ali prekucijska homatija se mora odverniti od papeževe dežele, da se bo móglo reči: „Tam, kjer Kristusov namestnik vladari, vlada edinost, blagor in mir“. — Ako bo francoska vlada s takimi misli stopila v kongres 20. dan prihodnjega leta in ako bi jo utegnile podpirati tudi druge nekatoliške vlade, sam Bog vé, kakošen bo konec kongresa. Al se bo kongres res 20. januarja začel ali pa pozneje, se za gotovo še ne vé. Poslanci različnih vlad se že spravljajo na pot v Pariz. Cavour vendarle tudi pride v imenu sardinske vlade; angleška in rusovska vlada ste ga nek posebno želele. Garbaldi je v časniku „Diritto“ oklical razglas do vseh laških gospej in gospodičinj, v katerem jih nagovarja, naj bi, ako želijo se udeležiti rešitve laške dežele, vso svojo nepotrebno srebernino in zlatnino in druge svoje dragocene bisere te baže darovale na oltar domovine.

Iz Srbije. Iz Beligrada 17. dec. Turški paša, ki biva v tukajšni terdnjavi, in pa serbska vlada sta se hudo spérta; vzrok razpora je, da serbska vlada noče izpustiti nekega turškega podložnika, ki ga je zapreti dala. Po „Srbsk. Dnev.“ noče turški paša za tega voljo nič več opraviti imeti s serbsko vlado. Serbski predstavnik in minister unanjih oprav je berž vsem v Beligradu bivajočim poročnikom ptujih vlad pismo pisal, v katerem jim razlozuje ta razpor. — Nasproti drugim novicam piše „Srb. Dnev.“, da je knez Miloš zdrav in da se nevtrudljivo ukvarja z državnimi opravki. — Po „Srb. Nov.“ se minister prosvete gosp. Matić močno poganja za ustanovljenje vseučilišča v Beligradu.

Iz Španjskega. V Madrid se je 21. dec. zvedilo, da je včeraj 8000 Marokancov španjolsko armado napadlo, al ta jih je nazaj zapodila.

Iz Angležkega. Iz Lodona se piše, da nadvojvoda avstrijski Ferdinand Maks, ki s svojo gospo po svetu potuje, je prišel 24. nov. v Gibraltar, odkodar sta se 3. dan t. m. v Madeiro podala.

— Tukaj se ne govori nič družega kot od vednih priprav za vojsko in oroženje primorskih terdnjav. Na kongres se ne stavi nobeno zaupanje. „Morning Post“ piše, da se kongresu nove övere zoperstavljajo, ker papež terja, naj rimski pooblastenec kongresu predseduje, in ker francoska vlada svojo armado le iz Rima odpraviti hoče, ne pa iz Civite-Vechie.

— Po hudem mrazu je tudi tū južno vreme nastopilo. Tako se sliši tudi iz Francozkega.

Pogovori vredništva. Gosp. Drag. Pij. na Reki: Prejeli in odrajtali; prosimo, kar ste obljubili. — Gosp. J. L. v Žel: Vse prav. — Gosp. M. Kr. v V: Prejeli; pismo več.

Popravek. Sostavek „Slovenščina na Slovenskem“ gospoda Matija Majarja je bil v 51. listu končan; prosimo tedaj po tem popraviti „Dalje“ v „Konec“.

Loterijne srečke:

V Terstu 24. decembra 1859: 53. 9. 69. 60. 56.
Prihodnje srečkanje v Terstu bo 4. januarja 1860.

Žitna cena

v Kranji 19. decembra 1859.

Vagán pšenice domače 5 fl. 46. — banaške 5 fl. 55. — reži 3 fl. 40. — ječmena — fl. — — ovsa 2 fl. 80. — prosa 3 fl. 84. — ajde 3 fl. 16. — koruze 4 fl. 90. — soršice —

Žitna cena

v Ljubljani 24. decembra 1859.

Vagán (Metzen) v novem dnarji: pšenice domače 5 fl. 96. — banaške 5 fl. 96. — tursice 4 fl. 13. — soršice 4 fl. 16. — reži 3 fl. 53. — ječmena 3 fl. 16. — prosa 3 fl. 46. — ajde 3 fl. 30. — ovsa 2 fl. 30.

Kursi na Dunaji

24. decembra 1859

v novem denarji.

Deržavni zajemi ali posojila.

5% obligacije od leta 1859	
v novem dnar. po 100 g. g.	68.75
5% nar. posojilo od l. 1854 „	79.40
5% metalike	72.80
4 1/2% „	64.50
4% „	57.50
3% „	43.50
2 1/2% „	36.—
1% „	14.—

Obligacije zemlišn. odkupa. (po 100 gold.)

5% doljno - avstrijske g.	91.—
5% ogerske.	74.—
5% horvaške in slavonske „	73.—
5% krajske, štajarske, koroške, istrijanske „	86.—

Deržavni zajemi z lotrijami

Zajem od leta 1834 po 250 „	360.—
„ „ „ 1834 petink. „	360.—
„ „ „ 1839.	122.—
„ „ „ 1839 petink. „	118.—
4% narodni od leta 1854 „	113.50
Dohodkine oblig. iz Komo „	17.—

Druge obligacije z lotrijami.

Kreditni lozi po g. 100 . g.	103.75
4 1/2% Teržaški lozi po 100 „	124.—
5% Donavske parabrod-ske po g. 100	104.50
Knez Esterhazy. po g. 40 „	81.—
Knez Salmove po g. 40 „	41.—
Knez Palfyove po g. 40 „	38.50
Knez Claryove po g. 40 „	36.25
Knez St. Genoisove po g. 40 „	38.50
Knez Windischgrätz. po g. 20 „	23.—
Grof Waldsteinove po g. 20 „	28.50
Grof Keglevičeve po g. 10 „	15.50

Denarji.

Cesarske krone . . . g.	16.96
Cesarski cekini . . . „	5.86
Napoleondori (20 frankov) „	9.93
Souvraindori	17.05
Ruski imperiali	10.15
Pruski Fridrikdori	10.60
Angleški souvaindori	12.45
Louisdori (nemški)	10.15
Srebro (ažijo)	23.25